

Ársskýrsla Eitrunarmiðstöðvar 2025

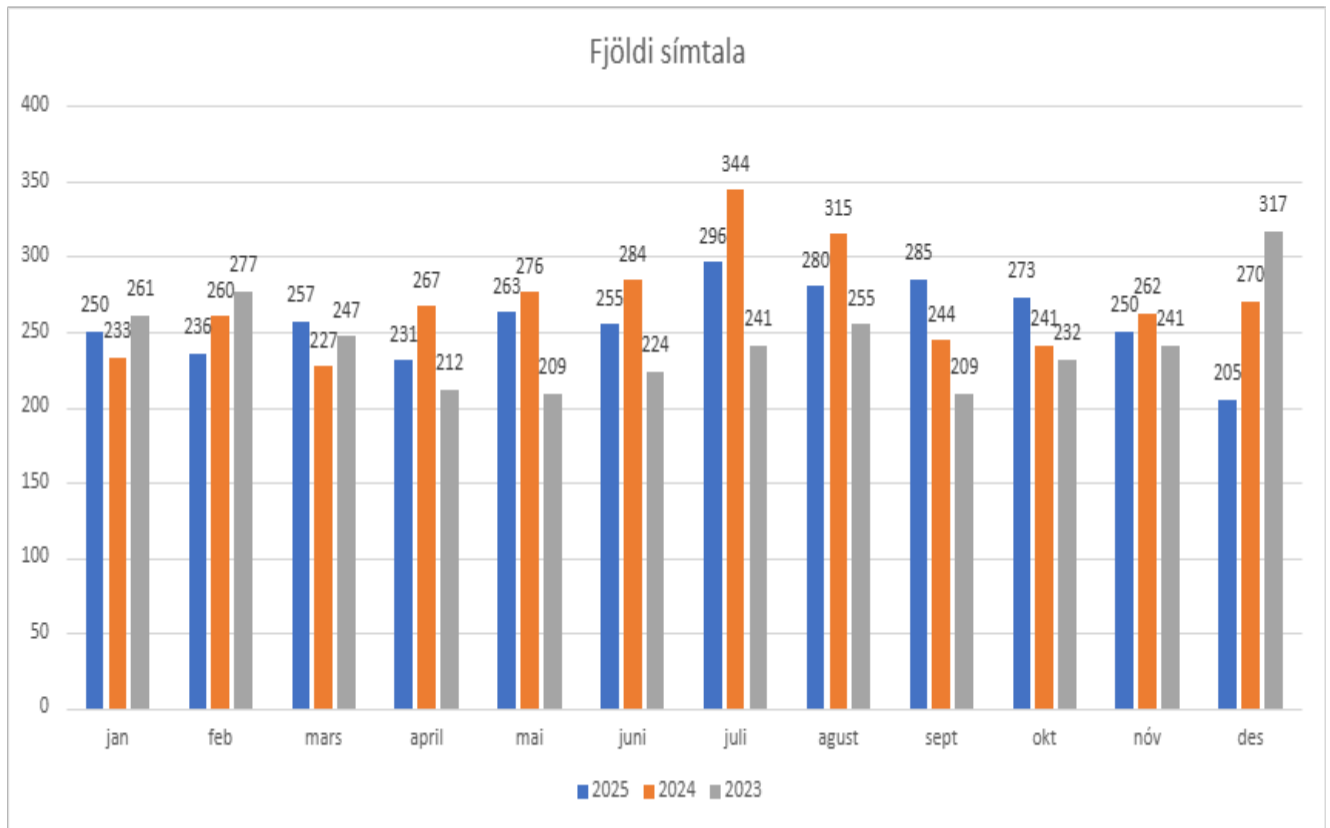
Starfsemi og starfsmenn

Eitrunarmiðstöðin (EM) starfaði á Bráða- og Lyfjapjónustusviði Landspítala 2025. Aðalhlutverk er að sinna ráðgjöf um meðferð eitrana til almennings og heilbrigðisstarfsmanna og efla þekkingu á eitrunum og meðferð þeirra. Eitrunarsíminn er opinn fyrir alla allan sólarhringinn allt árið um kring.

Tölfræði og yfirlit samtala í Eitrunarmiðstöð

Yfirlit yfir fyrirspurnir árið 2025

Árið 2025 voru skráð samtöl í eitrunarsímann **3081** og árið 2024 **3223** samtöl (um 4% fækkun á milli ára).

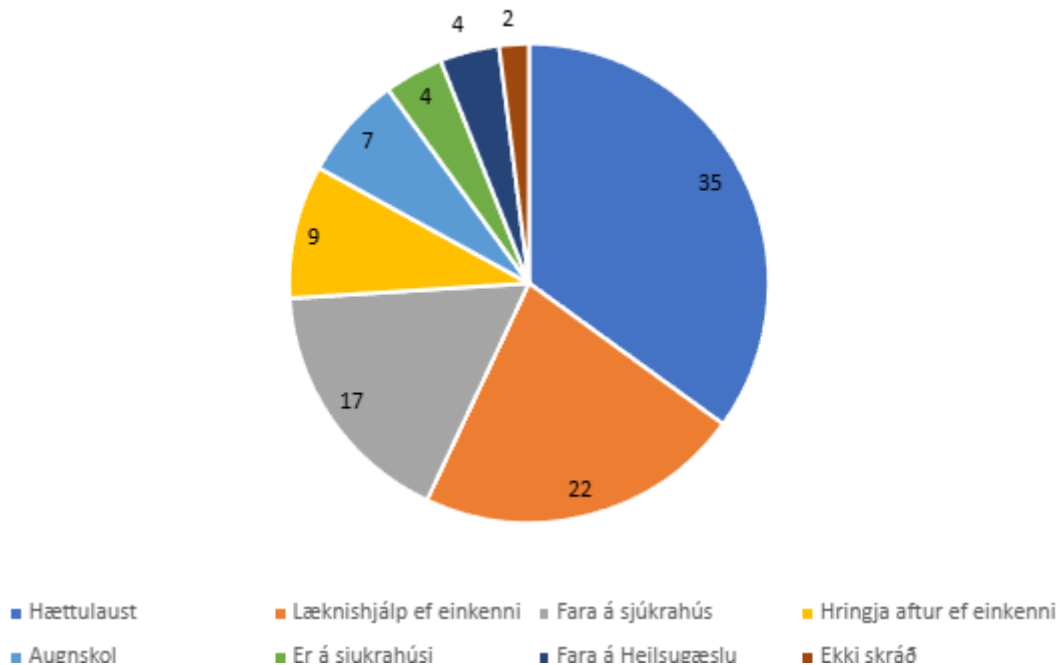
46% samtalanna komu frá körlum og 50% frá konum. Ekki var skráð kyn þess sem hringdi í um 4% tilvika.

Júlí 2025 skar sig úr með flest samtöl og desember með fæst 2025.

52% fyrirspurnna voru vegna lyfjaeitrana (aðeins hækkun frá í fyrra) og 37 % vegna annarra eitrefna. Almennar fyrirspurnir voru 8 % og óskráðar 3% (lækkun frá 6% árið 2024).

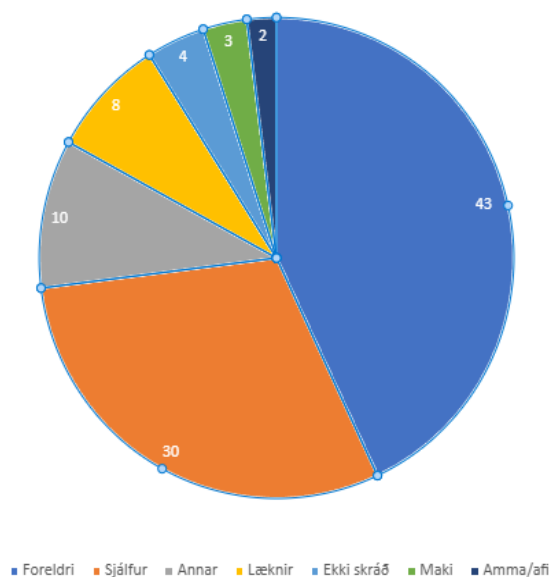
Af **3081** símtölum þá voru um 80% (hækkun frá 70% 2024) símtala/fyrirspurna afgreidd í símtalinu, um 4% erinda var vísað á heilsugæslu og um 17% var vísað á bráðamóttökur.

Hvað er ráðlagt? (%)

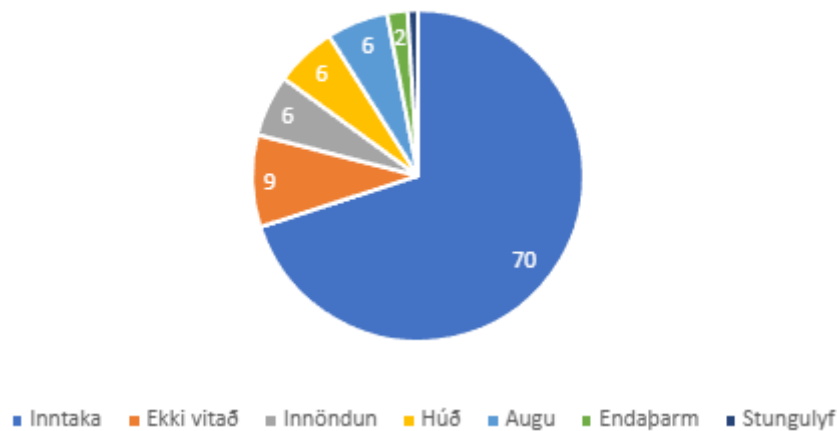
Um 43% fyrirspurna komu frá foreldrum, um 8% símtala voru frá læknum á sjúkrahúsum, heilsugæslum eða bráðamóttökum, um 30% hringdu sjálfir og um 3% símtala voru frá mökum.

Hver hringir? (%)

Helstu íkomuleiðir:

Helstu íkomuleiðir (%)

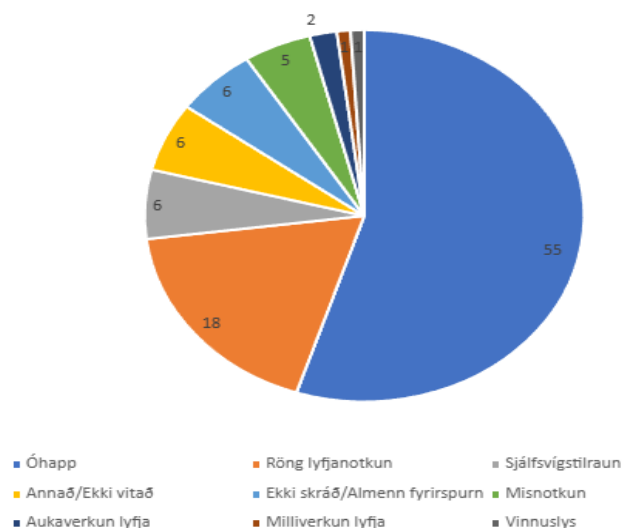
Lang algengasta útsetning efna er um munn. Innöndun eiturgufa, útsetning á húð og í augu er líka nokkuð algengt.

Aukning var á fyrirspurnum um lyf undir húð sem má að mestu leyti rekja til aukinnar notkunar á lyfjaflokkun: Sykursýkilyf, hliðstæður við glúkagónlíkt peptíð-1 (GLP-1), ATC-flokkur: A10BJ06.

Ástæða:

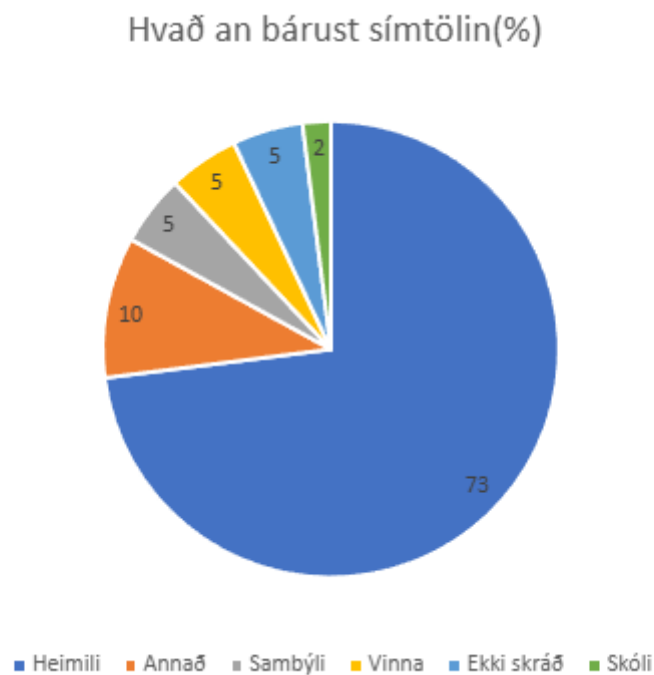
Símtölum vegna sjálfsskaða fækkaði lítillega milli ára og voru þau um 6% símtala (fækkun um 1%) og símtölum vegna rangrar lyfjagjafa stóðu í stað og voru 18%. Símtöl vegna óhappa hækkðu í 55% og misnotkunar í 5%. Fækkun var á símtölum vegna vinnuslysa 1%, aukaverkana 2% og milliverkana 1%.

Ástæða útsetningar (%)

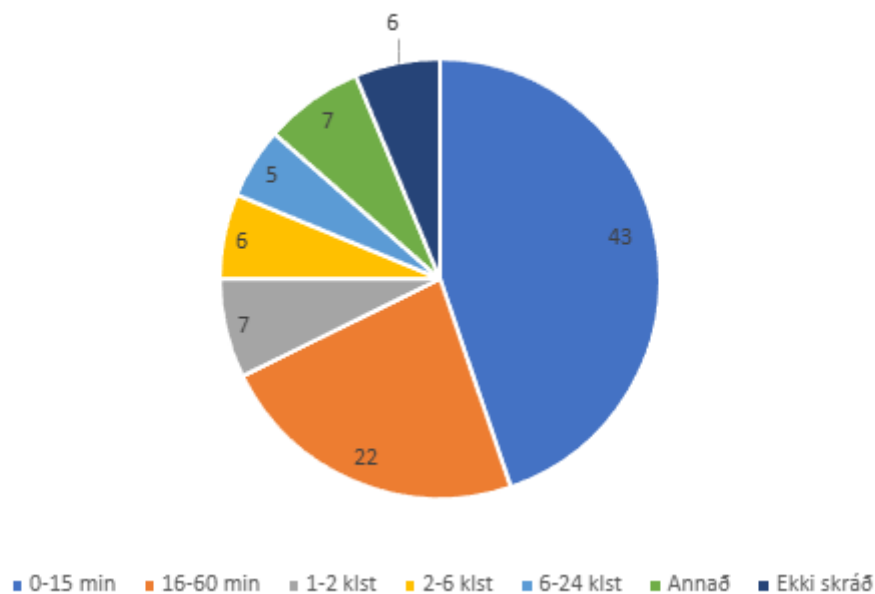
Hvaðan bárust símötlin?

Lang flest komu frá heimili hringjandans eða um 73%.

Hversu fljótt eftir atvikið er hringt í Eitrunarmiðstöðina?

Hversu fljótt eftir atvikið er hringt í Eitrunarmiðstöðina? (%)

Um 65% símtala berast innan 1 klukkustundar eftir atvikið.

Dreifing símtala yfir daginn í %

	kl. 8-16	kl. 16-24	kl. 24-8
2019	37	53	10
2020	42	50	8
2021	36	57	7
2022	36	60	4
2023	36	56	8
2024	38	51	11
2025	39	51	10

Dreifing símtala yfir daginn alveg á pari við dreifinguna 2024.

Tegund eitrunar og aldursdreifing:

Tegund eitrunar	(%)
Lyfjacetranir	52
Önnur eiturefni	37
Almennar fyrirspurnir	8
Ekki skráð	3
Aldursdreifing	(%)
Aldraðir eldri en 75 ára	3
Aldraðir 66 – 75 ára	4
Fullorðnir (18-65 ára)	40
Unglingar/börn 13-17 ára	6
Börn 5-12 ára	8
Börn 4 ára og yngri	36
Ekki skráð	2
Óþekkt	1

Nákvæmari aldur var skráður hjá 444 (um 40%) börnum 4 ára og yngri:

Aldursdreifing 4 ára og yngri	(fjöldi)
Yngri en 1 árs	145
1-2 ára	159
2-3 ára	64
3-4 ára	76

Algengustu lyfin sem hringt var út af:

Heiti lyfs	Fjöldi (%)
Parasetamól	11
Geðlyf	9
Nikótínlyf/vörur	8
Veik verkjalyf (NSAIDs)	7
Flogaveikislyf	7
Ofvirknilyf	7
Benzódíazepín	5
Blóðþrýstingslækkandilyf	5
SSRI	5
Sterk verkjalyf/Opíóíðar	4
Andhistamín	4
Sýklalyf	4
Svefnlyf	4
Hormónar	4
Hjartalyf	4
Sykursýkislyf	3
Sterar	3

Algengast var að hringt væri vegna parasetamóls, geðlyfja (ATC flokkur N05A, N06AA og N06AX) og nikótínvara.

Alls voru 110 símtöl vegna vara sem innihalda nikótín.

70% fyrirsurnanna voru vegna nikótínþúða, 18% vegna vape, 7% vegna nikótínstyggiós, 4% vegna munnsogstaflna og 1% vegna munnúða.

72% voru á aldrinum 0-4 ára; 8% 5-12 ára; 5% 13-17 ára og 15% fullorðnir.

Algengustu eiturefnin sem hringt var út af:

Eiturefni:	%
Hreinsiefni til heimilisnota	27
Snyrti- og hreinlætisvörur	11
Hreinsiefni sterk	5
Matur	5
Málning	5
Dót	5
Plöntur	4
Eitraðar lofttegundir	4
Rafhlöður	3
Lífræn leysiefni	3

Ilmolíur	2
Eitruð alkohól	2
Sveppir	2
Skordýraeitur	2
Annað	<1
Annað er m.a.: „Glowstick“, stjörnuljós, blákorn, kvikasilfur.	

Aukning hefur orðið á símtölum „Hreinsiefna til heimilisnota“ um 3%. Aðrar tölur eru mjög svipaðar og fyrir árið 2024. Hinsvegar er áhugavert að á Gamlársdag 31. des. 2025 bárust Eitrunarmiðstöðinni 17 símtöl vegna útsetningar barna á vökvanum sem er innihald í svo kölluðu „Glowstick“.